

Mannen weten waarop: Alain Hubert en Dixie Dansercoer

(Foto België)

'Ik zal tegen dat ijs zeggen: laat maar eens zien wat je kunt. Show me! Entertain me!'

Na hun vorige expeditie in de winter '97-'98, toen ze 3.900 kilometer aflegden over het ijs van Antarctica, gaan Alain Hubert (48) en Dixie Dansercoer (40) binnenkort op de noordpool af voor een *Ultimate Arctic Crossing*: een nooit eerder uitgevoerde oversteek van 2.400 kilometer over het drift- en pakijns van de Poolzee. Het tweetal wordt onderweg nergens bevoorrad en wil de afstand in honderd dagen afleggen, *going on is going far!* Het vertrekpunt in februari zijn de Nieuw-Siberische eilanden, de aankomst is in mei gepland op Ellesmere Island, een eind ten noorden van Canada. Humo zette een muts op en trok naar de polaire persconferentie in Sint-Petersburg.

Het vliegtuig landt. Er ligt wat sneeuw op de magere akkers, de roestige treinwagons en de bruine dennenbossen. Een autocar brengt ons naar de stad, daar is de sneeuw al gesmolten door de dooi. Het water drijft van de straten, de bomen zijn zwart, en de bussen hebben donkere reizigers achter de bedompte ruiten, droefgeestigheid is: weer een dag gaan werken. De gids zegt dat Sint-Petersburg de tweede stad van Rusland is, vijf of zes miljoen inwoners, ze weten het niet, volgend jaar gaan ze tellen. En dat de stad er 300 jaar geleden nog niet was, ze is steen voor steen opgetrokken uit de muggen en het moeras. En nu ligt

ze er: op 44 eilanden, langs 65 rivieren en kanalen en tussen bijna vijfhonderd bruggen, een Venetië van het hoge Noorden!

En dat de zon hier geen vijftig dagen schijnt op een jaar, maar dat vindt niemand erg, zegt ze, regenwater houdt de huid jong. En dat het maar een slappe januari is, in november wandelden de Peterburgers nog over de Neva, maar de dooi heeft de bevroren rivier opnieuw onder water gezet. En dat de stad vroeger Leningrad heette en dat ze vreselijk heeft geleden van 1941 tot 1944, 900 dagen is ze toen belegerd en 650.000 inwoners stierven van honger en van kou, *poor, poor Leningrad!* En daar

is het standbeeld van Lenin, en links het huis van Nabokov, en rechts het Winterpaleis van Peter de Grote, en ook de Hermitage, het museum 'waar je vier jaar nodig hebt om alles te zien'. En verderop is het gebouw van de KGB, 'je moet maar eens kijken,' smooft ze, 'you can see Siberia from there!' En links zien we nu de kruiser Aurora, op dat dek werd het eerste schot afgevuurd *starting the Revolution in 1917!* Er is een journalist die geeuwt, 1917, dat was voor mijn tijd.

Scheuren en breken
Om de dag te besluiten brengen we een bezoek aan het Arctisch en

Antarctisch Museum. Door krakende deuren en in hout gevat glas komen we in galmende zalen waar de Russische poolexpedities zijn vereeuwigd. Er hangen indrukwekkende schilderijen van mannen met grote snorren en bontmutsen, die houten sloepen over het ijs sleuren. Er staan ijsberen en poolvossen in een glazen kast en er is een bivaktent waarin ooit overwinterd is, de marconist zit nog gebogen onder zijn koptelefoon. Dit is een helfdhaftig museum. Nergens zakt een pionier door het ijs, overal worden elementen getrotseerd, vlaggen gehesen en mannen omarmd. In de grote zaal staat een gipsen maquette van de noordpool die zachtjes om haar as kan draaien, er drijven ijsschotsen rond, het zijn stukjes glas. De gids wijst met een stok het traject dat Alain en Dixie zullen volgen; wat op de maquette één meter is, zijn in werkelijkheid 2,4 miljoen meter *to go*.

HUMO Wat zijn de verschillen tussen de noordpool en Antarctica?

stappen in honderd dagen over de noordpool

ALAIN « De noordpool is lastiger. Het is er veel vochtiger, wat maakt dat we de kou harder zullen voelen, en het terrein is ook meer 'opgebroken' omdat het ijs constant in beweging is. Die ruwheid maakt het ook moeilijker om ons voort te laten trekken door onze *power kite* (een ultralicht en bestuurbaar zeil dat aangedreven wordt door de wind, *jh*).»
DIXIE « Het wordt trekken en sleuren met de slee. Vandaar dat ze mij in mijn dorp Huldenberg nog meer in dat gareel hebben zien trainen: ik liep daar met zware autobanden én velgen achter mij aan, door het slijk en over de kasessen, heuvel op en heuvel af.»
HUMO Bestaat er op de noordpool een plek met eeuwig ijs?
DIXIE « Onmogelijk. Het oudste ijs is vier-vijf jaar oud. De noordpool is een bevroren oceaan van acht miljoen vierkante kilometer die de hele tijd in beweging is. Dat scheurt en breekt en stoot tegen mekaar, dat verbrijzelt en verdwijnt, dat is dus een zéér geaccidentieerd terrein.»

bert en Didier Goetghebuer in 1994; zij waren de eerste Belgen op de noordpool.)
HUMO Gaat het ijs slechter worden naarmate jullie vorderen?
DIXIE « Er zijn ruwweg drie periodes. In het begin zal de zon maar een paar uur schijnen met temperaturen onder min dertig. Bij die kou krijgt het ijs zo'n structuur en zo'n frictie dat het de slee zal afremmen. Als de dagen dan langer worden en de zon meer gaat schijnen, krijg je temperaturen tussen min dertig en min tien en heb je perfect glijdend ijs. Naar het einde toe zal het stilaan naar nul graden gaan en dan krijg je zwaar ijs, traag ijs en ook meer open watergeulen die we zullen moeten oversteken.»
ALAIN « Veel hangt af van de opwarming van de aarde. Sommige wetenschappers hebben ons gezegd dat het poolijs de laatste tien jaar gemiddeld 40% minder dik is geworden! Dat wil zeggen dat er steeds meer jong ijs komt, dat in de winter gevormd wordt, maar de zomer niet overleeft. En

niét tegen de wind in zetten. Bij de ingang gaan we onze ski's opstellen met wat loshangende flapperende touwen, dat zijn allemaal dingen die beren een beetje op afstand kunnen houden.»
HUMO Hebben jullie een geweer bij je?
ALAIN « Een geweer was te zwaar. We hebben een handwapen, een Magnum 44. Dat vraagt natuurlijk een heel andere schiettechniek en die zijn we gaan oefenen in een schietclub.»
DIXIE « Je moet dat geoefend hebben. Het is niet genoeg dat je dat wapen meeneemt, je moet dat ook kalm kunnen gebruiken, (*mikt denkbeeldig met twee gestrekte armen*), je moet die knal al eens gehoord hebben, die agressie en die terugslag van dat wapen gevoeld hebben. Je moet dat *under control* hebben. Want precies in die precaire situaties moet je d'r stáán en niet gaan aarzelen of twijfelen.»
ALAIN « We gebruiken dat wapen alleen maar als hij op ons afkomt en dichter dan vijftig me-

duizend m² en ik moet er overheen.' (*De Witte Hel*, p. 109.)
ALAIN « Het water is onze grote vijand. Als je in het water valt, is de kans op onderkoeling en een snelle dood zeer groot. Dus je moet vlug uit het water, maar daarmee is niet alles opgelost, want in de poolkou is het verschrikkelijk moeilijk om je kleren en je schoenen te drogen. Je moet dus vermijden dat je kleren nat worden, en de plaats waar het eerst water binnendringt is de schoen. Daarom hebben we speciale schoenen laten ontwerpen die naadloos overgaan van de ski's naar onze broek. Aan die schoenen is vier jaar research voorafgegaan, en het resultaat is dat we nu tot aan onze heupen in het water mogen zakken voor er vocht binnendringt.»
HUMO Voor jullie sleden hebben jullie ook nieuwe materialen en een nieuwe vorm moeten uitproberen.
DIXIE « Ja, eerst ga je op zoek naar het geschikte materiaal - onder andere kevlar en kunsthar-

ALAIN « Er zijn ook geen landkaarten van de noordpool, dat landschap verandert van dag tot dag.»
DIXIE « Je hebt zeestromingen die de ijsvelden helemaal in stukken kunnen breken, en je hebt schotsen die over elkaar heen schuiven tot een hoogte van zes meter. Zes meter ijs, dat is een muur hé! We zullen dus constant doorgangen moeten zoeken, en zo moeten navigeren dat we toch de juiste koers aanhouden.»

★★★

'Haal eens vierhonderd blokken ijs uit je koelkast, gooi ze door elkaar op een tafel en stel je een kleine mier voor die zijn weg moet banen door die wildernis van ijs. (...) Vandaag heb ik vaak op handen en voeten op het ijs gezeten om enkele meters vooruit te komen. Soms ben je twee uur bezig, je duwt en je trekt aan je slee en uiteindelijk ben je niet verder gekomen dan 200 meter.' (*uit 'De Witte Hel'*, p. 55, *het verslag van een kortere noordpoolexpeditie van Alain Hu-*

dat is een risico voor ons, want dat betekent meer kans om door het ijs te zakken.
» Die afsmelting, dat is triest. Vorig jaar was er in augustus een cruise naar de noordpool en die wordt altijd besloten met een feestje op *de negentig graden*, op het poolijs, maar er was geen ijs, het was allemaal water! Dat was nog niet eerder gebeurd, ze hebben hun feestje moeten houden in de rubberbootjes! Enfin, ik ben vreselijk benieuwd naar dat ijs. Dat draait al weken door mijn kop, zal het jong of oud zijn, dun of dik, ik word er ongedurig van, ik wou dat ik er al op stond.»

Magnum 44

HUMO Wat doe je bij een *close encounter* met een ijsbeer?
ALAIN « Elke expeditie komt twee tot negen beren tegen, maar er is nog nooit iemand gedood. 's Nachts kan zo'n dier natuurlijk ongezien naderen, maar we gaan zeker niet wachtlopen. Beren naderen tegen de wind in, dus dan gaan we de ingang van de tent

ter genaderd is. 't Is geen berenjacht hé. We nemen wel patronen mee om eventueel op zeehond te jagen; ik heb het geoefend bij de Inuit op Groenland, en dat valt te proberen als ons voedsel opraaft.»
DIXIE « Zie jij ons jagen?! Dat is toch veel te lang wachten en stilstaan tot ergens die zwarte neus boven water komt, dat is toch té tijdrovend?!»
ALAIN « Zeehond is lekker. Aan de buitenkant zit veel vet, maar het binnenste is als rundvlees. Dat is toch goed als afwisseling in het menu?! Ik wil zelfs vissen op het ijs.»
DIXIE « Vissen? Jagen? Maar alle, jong, straks gaat ge nog wonen op dat ijs!»

★★★

'Het ijs is maar enkele centimeters dik, soms zakken de platen wat dieper onder mijn stappen, soms golft het ijs lichtjes als was het slechts wit papier op het donkere water. Ik sta in het midden van het flinterdunne meer van zowat tien-

- en daarna test je dat materiaal om te zien of het een koude aankan van min vijftig, en of het bij die temperatuur schokken, inkerlingen en torsies kan verdragen. Dat zijn de eerste tests, en die doen we in een diepvrieskamer in België. Pas in een latere fase zijn we op echt ijs gegaan in Siberië. Daar ben ik vorig jaar twee weken geweest, samen met Bernard (*Bleeckx, de ontwerper van de sleden, jh*). En daar hebben we alles gedaan met de slee: trekken, sleuren, botsen, laten vallen, kortom een volledige crashtest op het ijs. Eerst zag het er wel niet ruw genoeg uit, er lag te veel losse sneeuw, en toen zijn we naar de plaatselijke brandweer gegaan om water over die sneeuw te laten spuiten. Dan kreeg je vanzelf een keihard terrein vol bulten en putten.»
HUMO En wat zeiden die Sibériens? *You are crazy!*
DIXIE « Nee. 't Is honderd dollar! (*lacht*)»
ALAIN « Die slee is voor ons van kapitaal belang. Tot hiertoe zijn

Alain Hubert en Dixie Dansercoer

► alle noordpoolexpedities van de laatste jaren maar ten dele in hun opzet geslaagd, omdat er een breuk of scheur in hun slee was gekomen. Als je dus een slee hebt die *incassable* is - *touchons bois!* - dan is dat een heel belangrijke psychologische stap. Want als je honderd procent gerust bent, dan kan je dat probleem schrappen in je hoofd, en zo schep je ruimte en rust in je geest. Als jij in een auto rijdt waarvan je denkt dat de banden elk moment kunnen klappen, dan rij je ook niet gerust!»

HUMO Pas na vier prototypes hebben jullie de perfecte slee gevonden.

DIXIE « Met de vorm die we nu hebben, heeft de slee iets van een kogel én van een slang, ze vertrekt onmiddellijk als je aan het touw trekt en tegelijk schuift ze in elke geul, in elk handig spoor, in elk stukje ijs dat glad genoeg is om vooruit te geraken. De sledes kunnen ook als boot gebruikt worden als we watergeulen moeten oversteken. Met onze ski's kunnen we de beide sledes zo aan mekaar vastmaken dat we een stabiele catamaran hebben.»

ALAIN « En je doet die research voor de grote slee, maar ook voor het kleine cellofaantje waar ons voedsel in verpakt is. Dat cellofaan komt van een Bretoens bedrijfje, dat zet uit of krimpt naargelang van de omringende temperatuur en dat is belangrijk, want zo kan de verpakking van ons eten nooit scheuren. Het levert ook geen stapel afval op. Na het eten houden we het cellofaan boven een vlam, en *whoop*, er schiet niet meer dan een granule plastic van over. Wat ook weer plaats bespaart in onze slee.

» En zo ga je heel de tijd te werk. Voor elk stukje uitrusting zoek je het beste materiaal, voor elk probleem zoek je de beste oplossing. Zo weet je dat het ijs waarop je met je tent bivakkeert, een ijsschots kan zijn die 's nachts afdrijft. Stel je maar eens voor, overdag vorder je vijf kilometer en 's nachts drijf je twee kilometer terug, dat is om dood te vallen! Dus hebben we weerkundigen gevraagd om de drift van het ijs over de laatste twintig jaar te bestuderen. En op basis van die driftpatronen hebben we

het gunstigste vertrekpunt gekozen. We hebben ook de meest voorkomende windrichtingen van de laatste twintig jaar opgevraagd. Zo weten we - theoretisch - op welke stukken we de wind flink in de zeilen gaan hebben, en waar er de meeste kans is op zij- of tegenwind.»

Champagne en mezenbol

Vannacht is de temperatuur tot acht graden onder nul gedoken, alle water op de trottoirs is glad bevroren, ik duik in mijn jas en in deze vreemde stad. Het is nog bijtend vroeg, maar in het naamloze donker van de ochtend haasten de Russen zich al naar hun werk, een tram kaatst zijn blauw elektrisch licht tegen de duistere huizen, vanaf het metrostation stappen duizenden de stappen die ze ook gisteren nog hebben gezet. Zo kijkend naar de mensen begint het weer heel onnozel *Kalinka! Kalinka!* te neuriën in mijn hoofd, ik kan er niks aan doen, het heeft met lange jassen en dikke mutsen te maken, en verrek, daar loopt ineens ook een soldatenkoor! Werkelijk een kolonne van wel tweehonderd soldaten, ieder met een lange uniformjas en een valiesje, rekruten en hun refrein van rappe laarzen in de stille straat, de laatste heeft een rood lampje, dit hier is Rusland, weet ik, en daar valt al de eerste sneeuw.

Om elf uur stappen we in twee gecharterde Mi-8-helikopters. We landen na een halfuur vliegen op het Ladoga-meer, tweehonderd kilometer lang en dertig centimeter dik bevroren. De sledes worden van boord gehaald, Alain en Dixie

trekken hun kap met wolvenpels over het hoofd, en dan breekt een klein mediacircus los als de vijf cameraploegen hun eerste stappen op het ijs willen filmen, het moeten beelden van een *splendid isolation* zijn, dus al die andere koppen en lijven moeten weg, wég uit mijn beeld!

De beelden zijn gemaakt, de sleden gedoopt met Russische champagne, en dan is het tijd voor de lunch. Die bestaat uit een diepvrieszakje met het standaardproviand van de expeditie: een tablet van 67% plantaardige vetten vermengd met gemalen noten, zaden, granen, en wat vet en vezels van kip en kalkoen. Driemaal daags zullen ze zo'n plak aanbreken, meestal aangevuld met een kleine portie chocola, kaas of puree. Ik eet mijn polaire rantsoen met smaak, het ziet er misschien uit als een platgedrukte mezenbol, maar het smaakt naar muesli en gesmolten boter. En dan komen de Russen ook nog aandraven met fijne worstwaren, gerookte zalm en broodjes kaviaar, het pad van journalisten gaat over ijs en rozen!

Dixie en Alain hebben intussen hun iglotentje opgeslagen volgens het onwrikbare ritueel dat ze de hele expeditie zullen volhouden. DIXIE « Zo'n tent opstellen of afbreken, dat moet in rust en kalmte kunnen gebeuren. Vandaar dat we elke beweging, elke handeling verdeeld hebben tussen ons beiden. Ik pak een draagstang, Alain een bindstuk, tsjik tsjak, de twee delen in elkaar, en zo vergissen we ons nooit, zo gaat niks verloren of kapot, en zo vermijden we tijdverlies en ergernis.»

Dixie Dansercoer: 'Die *simplicity*, dat beeld van twee gewone mensjes die een sleetje over de pool trekken, daar doe je het voor.'

Als de schemering over het ijs valt, wentelen de helikopters ons terug naar het vasteland. Met de autocar rijden we weer naar de stad, de weg gaat langs rivieren met stenen paleizen, het sneeuwt zonder ophouden in het zwarte water, het ouwe Sint-Petersburg kruipt wat dieper in zijn donkere kraag. 's Avonds dineert ons uitgelezen gezelschap in de al even selecte club Trojka; de enige Rus die we daar ontmoeten, blijkt dan nog één van de lijnrechtters te zijn van de WK-kwalificatiewedstrijd Tsjechië-België. Onze kameraad wordt bedolven onder de schouderkloppen alsof hij hoogstpersoonlijk de 0-2 op het bord heeft gezet. De wereld is klein. De noordpool daarentegen.

HUMO Hoe kijk je aan tegen die 2.400 kilometer?

DIXIE « Zeker niet als heen en weer naar Zuid-Frankrijk, of vijftig keer van Brussel naar Antwerpen. Je mag niet met kilometers in je hoofd zitten, want dan ga je de verbruikte energie van één dag altijd afmeten aan de afstand, en soms zal dat tegenvallen, en dan word je ongedurig, dju, we hebben maar zo weinig gedaan! Je kan je beter concentreren op de stappen die je zet. Dat je ze vloeiend zet, dat je met stijl vooruitgaat. En dan kan je in die herhaling plezier vinden, je kan er zelfs energie uit putten. En natuurlijk kan je ritme stokken, je kan pijn hebben en doodmoe zijn, maar voor die moeilijke momenten heb ik mantra's om op te zeggen. Zo'n zinnetje van mijn vrouw Julie is: *dreams take work* - en dat zinnetje blijf ik dan herhalen, dat dromen inderdaad een inspanning vergen, en vaak dooft zo'n repetitief zinnetje dan ook mijn pijn.»

★★★

'Hoe vreemd het ook lijkt, ik moet het vooruitkomen op dit pakijns niet belangrijker achten dan mijn dagelijkse taken in België. Als ik dat niet doe, besteed ik te veel energie aan het vergelijken van mijn mars in deze vijandige omgeving met de gerieflijkheden van thuis en de warmte van mijn gezin. Ik neem me dus voor om mezelf in de komende maanden te beschouwen als een doodgewone ambtenaar van het pakijns.' (De

